

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću | Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek | Pravda Bjelovar

Podrška strategiji razvoja pravosuđa u području ljudskih prava

Zagreb, 08. siječnja 2016.

Radovan Karadžić osuđen na 40 godina zatvora - prvostupanjska presuda 24. ožujka 2016.

Dana 24. ožujka 2016. Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju osudio je optuženog Radovana Karadžić, sukladno pravilima Suda o kumulativnim osudama, na jedinstvenu kaznu od 40 godina zatvora.

Raspravno vijeće Haškog tribunala donelo je prvostupanjsku presudu koji uključuje:

-oslobođenje od optužbe za genocid u sedam općina (Bratunac, Foča, Ključ, Prijedor, Sanski Most, Vlasenica i Zvornik) u kojima je po navodima optužbe razina zločina eskalirala do genocida. Identičan stav Sud je donio nešto ranije u pravomoćnim predmetima Stakić i Brđanin.

- osudu temeljem individualne kaznene odgovornosti, točka 7(1) Statuta, u kontekstu četiri povezana udružena zločinačka pohvata, za genocid, zločine protiv čovječnosti (po svim točkama optužnice) i kršenje zakona i običaja ratovanja (po svim točkama optužnice) i to:

- 1) genocid počinjen nad srebreničkim muškarcima
- 2) trajno uklanjanje bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata s područja u Bosni i Hercegovini na koja su bosanski Srbi polagali pravo putem prisilnog raseljavanja nesrpskog stanovništva, organiziranjem sustava za zlostavljanje i zatočenje u preko 50 zatočeničkih objekata, kontinuirano ubijanja masovnih razmjera, pljačka imovine nesrpskog stanovništva, korištenje zatočenika kao živog štita, razaranje više džamija, sakralnih objekata i kulturnih spomenika, konzistentno davanje lažnih informacija u kontekst stvaranja okruženja za sustavno činjenje zločina čime se ostvarivao cilj - sveobuhvatnog udruženog zločinačkog podhvata (UZP-a)
- 3) pokretanja i provedba kampanje snajperskog djelovanja i granatiranja civilnog stanovništva Sarajeva, čiji je cilj bio širenje terora među civilnim stanovništvom
- 4) uzimanja pripadnika Ujedinjenih nacija kao taoca kako bi se NATO prisilio na suzdržavanje od zračnih napada na vojne ciljeve bosanskih Srba.

Radovan Karadžić pored Mladića, djelovao je i u dogovoru s drugim sudionicima zločinačkih podhvata, uključujući: Momčila Krajišnika, Slobodana Miloševića, Biljanu Plavšić, Nikolu Koljevića,

Miću Stanišića, Momčila Mandića, Jovicu Stanišića, Franka Simatovića, Željka Ražnatovića i Vojislava Šešelja, Stanislava Galića, Dragomira Miloševića, koristeći se, prije svega za neposredno počiniljstvo, političkom i državnom strukturom bosanskih Srba, pripadnicima MUP-a, VRS-e JNA, VJ-e, TO-e, MUP-a Srbije, srpskih paravojnih snaga i dobrovoljačkih jedinica iz Srbije i iz Bosne, kao i lokalnim bosanskim Srbima, što je Sud utvrdio izvan razumne sumnje.

Rardovan Kardžić gotovo 13 godine proveo je u bijegu. Optužen je u srpnju 1995., uhićen 2008. kao jedna je od najviših zvaničnika kojima se sudilo pred Međunarodnim sudom (od 17. prosinca 1992. jedini predsjednik Republike Srpske i vrhovni zapovjednik njenih oružanih snaga sve do srpnja 1996.). Također, jedan je od utemeljitelja Srpske demokratske stranke (SDS); predsjednik SDS-a do 19. srpnja 1996. kad je podnio ostavku; predsjedavajući Savjeta za nacionalnu sigurnost takozvane Srpske Republike Bosne i Hercegovine (kasnije Republike Srpske "RS"); predsjednik tročlanog Predsjedništva RS-a od dana njegovog osnutka 12. svibnja 1992. do 17. prosinca 1992., a nakon tog datuma jedini predsjednik.

OPTUŽNICA

Karadžiću se na teret stvljaju veoma ozbiljne optužbe koje uključuju počinjenje kaznenih djela:

genocida, zločina protiv čovječnosti (progoni, istrebljivanje, ubojstva, deportacije, nehumana djela), kršenja zakona i običaja ratovanja (ubojstva, teroriziranje, protivpravni napadi na civile, uzimanje talaca).

Prema navodima optužnog akta njegova individualna kaznena odgovornosti, čl. 7(1) Statuta MKSJ, ogleđa se prvenstveno u kontekstu učešća u nizu povezanih udruženih zločinačkih podhvata (UZP), od listopada 1991. pa gotovo do konca 1995.

1) Od svibnja 1992. Karadžić i Mladić bili su **ključni sudionici sveobuhvatnog UZP-a** koji je imao za cilj trajno uklanjanje bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata s područja u Bosni i Hercegovini na koja su bosanski Srbi polagali pravo putem činjenja **genocida kroz kampanju progona (Bratunac, Foča, Ključ, Prijedor, Sanski Most, Vlasenica i Zvornik)**.

2) Karadžić je praticanirao u UZP-u s ciljem pokretanja i provedbe kampanje snajperskog djelovanja i granatiranja civilnog stanovništva Sarajeva, čiji je cilj bio širenje terora među civilnim stanovništvom.

3) sudjelovao u UZP-u s ciljem eliminiranja bosanskih Muslimana u Srebrenici, i to počinjenjem **genocida** - ubijanjem muškaraca i dječaka, kao i prisilnim odvođenjem žena, djece i jednog dijela starijih muškaraca iz tog područja.

4) cilj UZP-a bio je uzimanja pripadnika Ujedinjenih nacija kao talaca kako bi se NATO prisilio na suzdržavanje od vazdušnih napada na vojne ciljeve bosanskih Srba.

Optužnica navodi kako je Radovan Karadžić pored Mladića, djelovao i u **dogovoru s drugim sudionicima tih zločinačkih podhvata**, uključujući: Momčila Krajišnika, Slobodana Miloševića, Biljanu Plavšić, Nikolu Koljevića, Miću Stanišića, Momčila Mandića, Jovicu Stanišića, Franka Simatovića, Željka Ražnatovića i Vojislava Šešelja, Stanislava Galića, Dragomira Miloševića, koristeći se, prije svega za neposredno počiniljstvo, političkom i državnom strukturom bosanskih Srba, pripadnicima MUP-a, VRS-e JNA, VJ-e, TO-e, MUP-a Srbije, srpskih paravojnih snaga i dobrovoljačkih jedinica iz Srbije i iz Bosne, kao i lokalnim bosanskim Srbima.

Karadžić se također tereti kao nadređeni - **temeljem zapovjedne odgovornosti**, u skladu s člankom 7(3) Statuta za zločine navedene u optužnici, između ostalog, jer je znao ili imao razloga znati da se snage pod njegovom efektivnom kontrolom spremaju počiniti zločine ili da su ih već počinili, a nije poduzeo mjere da spriječi činjenje zločina ili da kazni počinitelje zločina.

Kaznena djela odnose se na slijedeće događaje:

- Ubojstva bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata, uključujući ubojstva najmanje 144 osobe u Biljanima, više od 200 zatočenika u KP domu Foča, oko 150 ljudi u logoru Keraterm (pored Prijedora), najviše 140 zatvorenika u logoru Sušica (pored Vlasenice).
- organizirani sustav zlostavljanja u zatočeničkim objektima i koncentracijskim logorima poput Manjače, Omarske, Keraterma, Trnopolja, KP doma u Foči, logora Batković, u životnim uvjetima smišljenim tako da dovedu do njihovog fizičkog uništenja.
- Ubijanje više od 7,000 muškaraca i dječaka bosanskih Muslimana iz Srebrenice, uključujući ubojstva više od 1,000 muškaraca u selu Kravice i pogubljenje još 1,000 muškaraca bosanskih Muslimana pored škole u Orahovcu.
- Bezobzirno razaranje privatne imovine i javnih dobara, uključujući spomenike kulture i sakralne objekte, kao što su brojne džamije širom zemlje.
- Ubojstva koja su bila dio cilja širenja terora među civilnim stanovništvom Sarajeva provođenjem kampanje snajperskog djelovanja i granatiranja, uključuju granatiranje pijace "Markale" 5. veljače 1994., kada je poginulo 66, a ranjeno više od 140 ljudi.

Tijekom suđenja koje je trajalo gotovo 5 godina ispitano je 586 svjedoka.

Optužba je zahtijevala kaznu doživotnog zatvora.

Obrana oslobađajuću presudu.